

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/42/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116207353
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 04. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8116207353.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Petra Straku v spore žalobcu: K. F., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom T. X, XXX XX T.Š., zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom ul. Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník proti žalovanému: Všeobecná úverová banka, a.s., so sídlom Mlynské Nivy 1, 829 00, Bratislava, IČO: 31 320 155, zastúpenému: Beňo & partners, advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Námestie sv. Egídia 93, 058 01 Poprad, IČO: 44 250 029, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 2.210,66 eura s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 19C/120/2016-51 zo dňa 30.11.2017, jednomyseľne takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje sa rozsudok.
- II. Náhrada trov odvolacieho konania sa stranám sporu nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom vyslovil, cit.:
„I. Žalovaný je p o v i n n ý vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 2.210,66 eura s 8,05 % úrokom z omeškania ročne od 30.4.2016 do zaplatenia.
II. P r i z n á v a žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o ktorých výške bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.,“
2. Spor právne posúdil podľa ust. § 4 ods. 2 až 4 zákona č. 258/2001, § 52 a nasl., § 107, § 451, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka.
3. V odôvodnení uviedol, že dňa 28.3.2016 (správne 28.03.2006)na formulárovom tlačive Žiadosť a zmluva o poskytnutie manželskej bezúčelovej pôžičky č. zmluvy XXXXXXXX uzavreli strany sporu zmluvu, v ktorej žalobca vystupoval ako klient, jeho manželka ako ručiteľka, pričom na základe žiadosti, v ktorej požadovali túto pôžičku vo výške 150.000,- Sk (4.979,09 eur) na dobu piatich rokov, bola im táto výška pôžičky schválená s tým, že výška mesačnej splátky je 3.810,- Sk (126,47 eur) a počet mesačných splátok 60. V čase uzatvorenia predmetnej zmluvy bol v platnosti zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a v znení a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov, ktorý v § 4 ods.2 stanovoval, že zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať g) konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru h) ročnú úrokovú sadzbu j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a ako aj náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom a k) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver. Podľa súdu prvej inštancie sa však žiadne ustanovenie o výške úroku v zmluve nenachádza a nenachádzajú sa rovnako vo všeobecných zmluvných podmienkach a pritom je zřejmé, že úrok je odplata za poskytnutie finančných prostriedkov, je to tá rozhodujúca

okolnosť, na základe ktorej je možné posúdiť, nakoľko predmetný úverový vzťah spotrebiteľa zaťažuje a o koľko vlastne mal uvažovať o preplatení samotnej istiny. Z úverovej zmluvy, ktorú uzavreli strany sporu, nie je teda možné zistiť, akú vlastne odplatu si žalovaný so žalobcom dohodol. V čase uzavretia úverovej zmluvy nebolo možné požadovať od spotrebiteľa úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Vo vzťahu k premlčacej lehote a k uplynutiu subjektívnej lehoty súd prvej inštancie poukázal na to, že nemal prečo neveriť spotrebiteľovi - žalobcovi v tom, že sa o tom, že sa na jeho úkor môže žalovaný bezdôvodne obohacovať dozvedel až po návšteve v Združení HOOS. Pokiaľ sa žalovaný ako nebankový subjekt, poskytujúci úvery vo svojej podnikateľskej sfére a disponujúci aj potrebným aparátom právnych poradcov, bráni tým, že nevedel o tom, že porušuje ustanovenia spotrebiteľskej legislatívy platné už v čase vzniku predmetnej úverovej zmluvy, ako je možné žiadať od spotrebiteľa, osoby neznalej právnych predpisov a bez právneho vedomia, že sa na jej úkor žalovaný bezdôvodne obohacuje. Ohľadom 10-ročnej premlčacej lehoty a úmyslu žalovaného sa na úkor žalobcu obohatiť, súd poukázal na tú skutočnosť, že v občiansko-právnych vzťahoch sa za úmysel považuje nielen úmysel priamy - dolus directus, kedy druhá strana chcela porušiť a ohroziť chránené záujmy druhej osoby, ale aj úmysel nepriamy - dolus indirectus, kedy za takto úmyselné konanie sa považuje aj konanie druhej strany, ktorá vedela, že svojím konaním môže porušenie alebo ohrozenie práva spôsobiť a pre prípad, že ho spôsobí, bola s tým uzrozumená. Žalovaný nepochybne vedel, že porušuje ustanovenia zákona č. 258/2001 Z. z. v podstatných náležitostiach zmluvy a že existuje spotrebiteľská legislatíva v Občianskom zákonníku, a to v § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka na ochranu spotrebiteľa ako slabšej strany a že tento spotrebiteľ je slabšou stranou sporu. Bolo jeho povinnosťou takto k nemu aj pristupovať. Počas celého zmluvného vzťahu žalovaný neodstránil zjavné porušenia spotrebiteľskej legislatívy v tomto zmluvnom vzťahu, čo len dokladá jeho nepriamy úmysel. Keďže žalobca preukázateľne zaplatil sumu 7.189,75 eura a mal zaplatiť iba sumu 4.979,09 eura, žalovaný sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil o 2.210,66 eura. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi z priznanej sumy aj nárok na úroky z omeškania. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný z dôvodov uvedených v ust. § 365 ods. 1 písm. b), f) a písm. h) CSP. Uviedol, že údaj o RPMN sa nachádza priamo v zmluve na str. 2, a to v bode 6. Rovnako je v zmluve uvedený aj údaj o úroku, a to v rámci výšky mesačnej splátky, ktorú sa žalobca zaviazal zaplatiť. Uvedené je ďalej špecifikované v splátkovom kalendári, ktorý sa považuje za neoddeliteľnú súčasť zmluvy. Nakoľko žalovaný od žalobcu nežiadal žiadne úroky a ani poplatky, ktoré v zmluve nie sú uvedené, žalobcovi nemohlo vzniknúť právo na vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalovaný nesúhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že VOP nie sú súčasťou zmluvy. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15. Za rovnako nedôvodné žalovaný považuje tvrdenie súdu prvej inštancie o absencii termínu konečnej splatnosti úveru. Vo vzťahu k premlčaniu uviedol, že všetky splátky prijaté na základe plnenia povinností zo zmluvy v rozhodnom čase sú premlčané v rámci trojročnej premlčacej doby. Dôvody na aplikáciu 10-ročnej premlčacej doby v tomto prípade nie sú. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Žalobca sa k podanému odvolaniu žalovaného písomne nevyjadril.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

7. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

8. Z obsahu „Žiadosti a Zmluvy o poskytnutí manželskej bezúčelovej pôžičky“ č. XXXXXXXX zo dňa 28.03.2006 (č. I. 4) je zrejmé, že v zmluve absentujú viaceré obligatórne náležitosti.

9. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. účinného v čase uzatvorenia vyššie uvedenej zmluvy, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí⁶⁾ obsahuje najmä

- a) sumu, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov; ak je to možné, treba uviesť aj súčet týchto platieb s upozornením na možnosť účtovania kompenzácie ušlých výnosov, ak veriteľ chce túto možnosť využiť,
- b) opis tovaru alebo služby, na ktoré sa zmluva o spotrebiteľskom úvere vzťahuje,
- c) cenu tovaru alebo poskytnutej služby,
- d) identifikáciu vlastníka, ak vlastníctvo neprechádza na spotrebiteľa okamihom odovzdania a prevzatia tovaru alebo služby, a podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva spotrebiteľom,
- e) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť,
- f) meno a adresu spotrebiteľa,
- g) ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov,
- h) podmienky závislé od objektívnych skutočností, pri ktorých splnení môže byť upravená ročná percentuálna miera nákladov,
- i) výpočet nákladov uvedených v § 2 písm. c), ktoré neboli zahrnuté do výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov; ide o určenie podmienok, za ktorých musí spotrebiteľ zaplatiť zvýšené náklady. Uvedie sa výška týchto nákladov, spôsob výpočtu alebo čo najpresnejší odhad.

10. Žalovaný v odvolaní namietal, že údaj o RPMN sa v zmluve nachádza, a to na str. 2 v bode 6. K uvedenému tvrdeniu odvolací súd uvádza, že bod VI. zmluvy sa nachádza ešte na strane prvej (nie na strane druhej ako mylne uvádza žalovaný), pričom v bode VI je uvedený len údaj o schválenej výške pôžičky - 150.000,- Sk, údaj o výške mesačnej splátky - 3.810,- Sk a údaj o počte mesačných splátok - 60. Tak ako v bode VI. zmluvy, rovnako ako ani v jej ostatných bodoch sa nikde nenachádza údaj o RPMN. V kontexte ust. § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 258/2001 Z. z. je tak záver súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru správny.

11. Podľa § 4 ods. 5 zákona č. 258/2001 Z. z., od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

12. Odvolací súd má tiež preukázané, že v predmetnej zmluve sa v žiadnom z jej ustanovení nenachádza údaj o úrokoch, či poplatkoch, ktoré bude veriteľ od spotrebiteľa v súvislosti s poskytnutým úverom požadovať. V kontexte ust. § 4 ods. 5 zákona č. 258/2001 Z. z. sa odvolací súd stotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie, že žalovaný ako veriteľ nemohol a ani nemôže od spotrebiteľa požadovať žiadne úroky ani poplatky, nakoľko neboli v predloženej zmluve uvedené.

13. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca doposiaľ preukázateľne žalovanému zaplatil celkovo sumu 7.189,75 eur. Žalovaný však mal nárok len na zaplatenie istiny vo výške 4.979,09 eur. Z uvedeného je zrejmé, že žalovaný sa na úkor žalobcu obohatil, a to o sumu 2.210,66 eur.

14. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že tvrdenia žalovaného o údajoch, ktoré predmetná zmluva obsahuje, resp. má obsahovať, na ktoré poukázal v odvolaní, sa vôbec nezhodujú s celkovou koncepciou a skladbou spornej zmluvy.

15. Čo sa týka vznesenej námietky premlčania odvolací súd poznamenáva, že žalovaná ako osoba podnikajúca na finančnom trhu (deň zápisu 25.02.2005) má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od nej očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. V predmete činnosti má okrem iného i poskytovanie úverov, teda jej povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov.

16. Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

17. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že žalobca si svoje právo na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovanému na súde uplatnil včas, teda v rámci dvojročnej subjektívnej premlčacej doby.

18. Kým pre objektívnu dobu by mal byť okamih jej začiatku nepochybný (čas platenia úrokov zo strany žalobcu), tak pri subjektívnej premlčacej dobe bude dôležité zistenie, kedy sa žalobca dozvie o tom, že sa žalovaná na jej úkor bezdôvodne obohatila a v akej výške.

19. V danej právnej veci bezdôvodné obohatenie vzniklo v dôsledku bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Doposiaľ nebola prekonaná judikatúra súdneho dvora Európskej únie o existencii nezanedbateľného nebezpečenstva, že priemerný spotrebiteľ nepoukáže na neprijateľnosť zmluvnej podmienky v čase jej uzatvárania (porov. spojené prípady C-244/98 až 244/98). Tým sa ale zákonite natíska otázka, že ak takéto obavy existujú v čase vzniku zmluvy, o čo menšie obavy existujú v čase, keď spotrebiteľ vykonáva reálne plnenie z takejto zmluvnej podmienky. Zdá sa, že je tu rovnaké nebezpečenstvo a reálny život to potvrdzuje, že spotrebiteľia platia z nevedomosti správne aplikovať právo.

20. Je úplne logické sa domnievať, že spotrebiteľia by asi sotva platili, ak by mali vedomosť, že platiť nemajú. Nie sú však chránení neobmedzenú dobu, ale len kým im neuplynie objektívna premlčacia doba, ktorá začína plynúť bez ohľadu na to, či sa dozvedeli o bezdôvodnom obohatení a o tom, kto sa na ich úkor obohatil.

21. Zákon pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby predpokladá to, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení a kto ho získal. Odvolací súd súčasne zdôrazňuje, že každý je povinný poznať právo, no nikomu nemožno nanútiť povinnosť, aby to právo vedel aj správne aplikovať.

22. Relevanciu má teda to, od kedy sa dotknutá osoba dozvie, že plniť nemala. V danom prípade sa tak stalo v decembri roku 2015, kedy sa žalobca o bezdôvodnom obohatení dozvedel od Združenia na ochranu spotrebiteľa HOOS, ktoré túto skutočnosť písomne potvrdilo dňa 04.01.2016 (č. I. 19). Keďže žaloba bola na súd prvej inštancie podaná osobne dňa 11.04.2016, odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie ustálil, že bola podaná v rámci dvojročnej subjektívnej premlčacej doby.

23. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Odvolací súd so zreteľom na vyššie uvedené nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami, ktoré nemohli spôsobiť zmenu právneho posúdenia veci.

24. Vychádzajúc z dôvodov, ktoré uviedol, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, potvrdil.

25. Rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci samej zodpovedá aj súvisiaci výrok o trovách konania, ktorý odvolací súd podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP, stotožňuje sa s dôvodmi v rozhodnutí o trovách konania, potvrdil.

26. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalobca bol úspešný, no v priebehu odvolacieho konania mu žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalovanému ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

27. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).